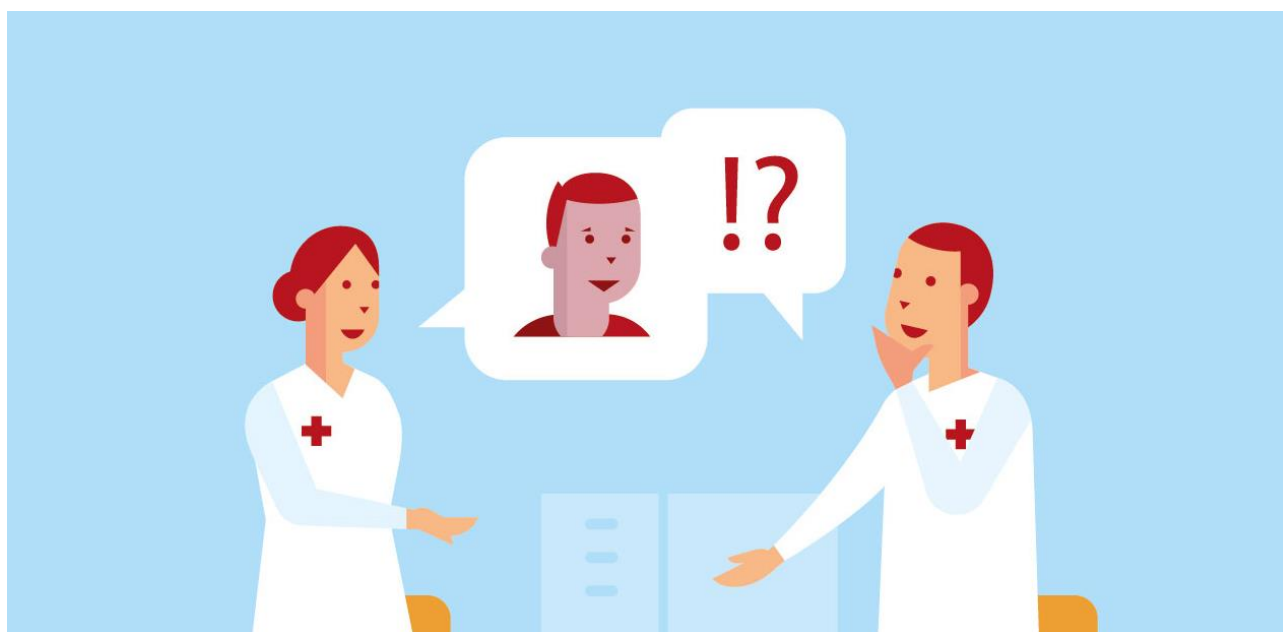

Værktøj til vurdering af samtykkekompetence

Aid to Capacity Evaluation (ACE)

Rigshospitalet

Oprindelig tekst af Dr. E. Etchells,
Sunnybrook & Women's College Health
Sciences Centre, Joint Centre for
Bioethics, University of Toronto,
Canada.

Oversat af Jimi Juncker og Cecilie
Lykke, Rigshospitalet - 2023

Værktøj til vurdering af samtykkekompetence

Spørgsmålene i forbindelse med ACE kan anvendes i tvivlssituationer til understøttelse af den kliniske vurdering af patientens samtykkekompetence.

De observationer som understøtter vurderingen af patientens tvivlsomme samtykkekompetence skal dokumenteres i journalen, gerne med de præcise svar fra patienten.

Støttespørgsmål 1-4 omhandler:

Forstår patienten den sundhedsfaglige problemstilling, behandlingsforslaget og eventuelle alternative behandlingsforslag, herunder også det at afslå eller trække sig fra behandling.

Støttespørgsmål 5-6 omhandler:

Forstår patienten konsekvenserne af sin beslutning i forhold til behandling.

Støttespørgsmål a og b:

Det skal altid vurderes om der kan være mistanke om at patienten er deprimeret eller psykotisk. Hvis dette er tilfældet, er der behov for en vurdering af, om denne tilstand påvirker patientens samtykkekompetence. Til dette kan støttespørgsmål a og b være vejledende.

Støttespørgsmål a)

Virker patienten deprimeret? Se efter kognitive tegn på depression som kan påvirke samtykkekompetence f.eks. håbløshed, manglende selvtillid, skyldfølelse mv.

Støttespørgsmål b)

Virker patienten psykotisk? Se efter tegn på vrangforestillinger og psykoser.

Svarer patienten overvejende adækvat på åbne spørgsmål peger vurderingen på **Habil**.

Er der behov for meget vejledning gennem lukkede spørgsmål peger vurderingen på **I tvivl**.

Kan patienten ikke svare adækvat til trods for vejledning/ lukkede spørgsmål peger vurderingen på **inhabil**.

Det er vigtigt at udgangspunktet er, at patienten anses som habil, dvs. med intakt samtykkekompetence. Hvis du som sundhedsprofessionel er usikker i din vurdering, bør du derfor hælde til, at patienten har intakt samtykkekompetence. Det er dog altid en god ide at rådføre sig med en kollega/ekspert og få en "second opinion".

Støttespørgsmål	Den sundhedsprofessionelles vurdering af patientens samtykkekompetence
1. Evnen til at forstå det sundhedsfaglige problem - Hvilket problem har du nu? - Hvilket problem generer dig mest? - Hvorfor er du på hospitalet? - Hvad tænker du om din situation/tilstand? - Har du XX (navn på tilstand/problem)?	Habil: I tvivl: Inhabil:
2. Evnen til at forstå den anbefalede behandling - Hvad er behandlingen for XX (navn på tilstand/ problem)? - Er der andet vi kan gøre for at hjælpe dig? - Er det aktuelt for dig med denne behandling?	Habil: I tvivl: Inhabil:
3. Evnen til at forstå alternativer til den foreslåede behandling - Er der andre behandlinger for XX (navn på tilstand/ problem)? - Hvilke andre muligheder har du? - Er det aktuelt for dig med en alternativ behandling?	Ingen alternative behandlingsmuligheder: Habil: I tvivl: Inhabil:
4. Evnen til at forstå muligheden for at afslå den foreslåede behandling (inkl. både at afslå behandling OG trække sig fra den foreslåede behandling) - Kan du afslå den foreslåede behandling? - Kan du fortryde undervejs, og stoppe den foreslåede behandling?	Habil: I tvivl: Inhabil:
5. Evnen til at forstå konsekvenserne af at acceptere behandlingen - Hvad gør den foreslåede behandling for dig? - Kan behandlingen give bivirkning eller andre problemer? - Kan behandlingen hjælpe dig til at leve længere/bedre?	Habil: I tvivl: Inhabil:
6. Evnen til at forstå konsekvenserne af at afslå behandlingen - Hvad vil der kunne ske med dig, hvis du ikke får behandlingen? - Kan du blive mere syg/ dø hvis du ikke modtager behandlingen? - Hvad vil der kunne ske hvis du får den alternative behandling (hvis en sådan findes)?	Habil: I tvivl: Inhabil:
Støttespørgsmål til at afdække om patientens beslutning er påvirket af depression eller psykose:	Den sundhedsprofessionelles vurdering af om patientens samtykkekompetence/ beslutningskompetence er påvirket
a) Patientens beslutning påvirket af depression	Ja:

• Kan du hjælpe mig til at forstå hvorfor du vil/ ikke vil modtage behandlingen? • Føler du, at du bliver straffet for noget? • Synes du, at du er et dårligt menneske? • Har du noget håb for fremtiden? • Fortjener du at blive behandlet?	Usikker: Nej:
b) Patientens beslutning påvirket af psykose • Kan du hjælpe mig til at forstå hvorfor du vil/ ikke vil modtage behandlingen? • Tror du, at der er nogen der forsøger at skade dig? • Stoler du på din læge/ sygeplejerske?	Ja: Usikker: Nej:

Vejledning til støttespørgsmål

Støttespørgsmål 1-4

Forstår patienten den sundhedsfaglige problemstilling, behandlingsforslaget og eventuelle alternative behandlingsforslag, herunder også det at afslå eller trække sig fra behandling.

Støttespørgsmål 5-6

Forstår patienten konsekvenserne af sin beslutning i forhold til behandling.

Støttespørgsmål 1-6

Svare patienten adækvat på åbne spørgsmål peger vurderingen på *Habil*

Er der behov for meget vejledning gennem lukkede spørgsmål peger vurderingen på *Usikker*

Kan patienten ikke svare adækvat til trods for vejledning/ lukkede spørgsmål peger vurderingen på *Inhabil*

Støttespørgsmål a) og b)

Er der mistanke om, at patienten er deprimeret eller psykotisk, er der behov for en vurdering af, om denne tilstand påvirker patientens samtykkekompetence.

Støttespørgsmål a)

Virker patienten deprimeret, skal det vurderes om samtykkekompetence er påvirket af denne tilstand. Se efter kognitive tegn på depression som kan påvirke samtykkekompetence f.eks. håbløshed, manglende selvtillid, skyldfølelse mv.

Støttespørgsmål b)

Virker patienten psykotisk, skal det vurderes om samtykkekompetence er påvirket af denne tilstand. Se efter tegn på vrangforestillinger og psykoser.

- Dokumenter de observationer som understøtter vurderingen af patientens samtykkekompetence i journalen, gerne med de præcise svar fra patienten.
- Det er vigtigt at udgangspunktet er, at patienten anses som habil, dvs. med intakt samtykkekompetence. Hvis du som sundhedsprofessionel er usikker i din vurdering, bør du derfor hælde til, at patienten har intakt samtykkekompetence. Det er dog altid vigtigt at rådføre sig med en kollega og få en "second opinion".